KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 10 december 2003

om det statliga stöd som Tyskland i form av lån från Wagnisbeteiligungsgesellschaft och Landesförderinstitut beviljat Neue Harzer Werke GmbH

[delgivet med nr K(2003) 4496]

(Endast den tyska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2005/564/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket i detta,

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a i detta,

efter att i enlighet med nämnda artiklar [1] ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig, och med beaktande av dessa synpunkter, och

av följande skäl:

I FÖRFARANDE

(1) Genom en skrivelse av den 23 februari 1999 underrättades kommissionen om att Tyskland hade beviljat stöd till Neue Harzer Werke GmbH (nedan kallat ”NHW”).

(2) Genom en skrivelse av den 13 juli 2000 underrättade kommissionen Tyskland om sitt beslut att inleda ett förfarande enligt artikel 88.2 i EG-fördraget avseende detta stöd.

(3) Kommissionens beslut att inleda förfarandet offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* [2]. Kommissionen uppmanade berörda parter att inkomma med sina synpunkter på stödet i fråga.

(4) Den 17 oktober 2001 fattade kommissionen ett negativt beslut (beslut 2002/377/EG) om det statliga stöd som Tyskland har genomfört till förmån för Neue Harzer Werke GmbH [3] med avseende på den del av stödet som rörde omstruktureringen av företaget under åren 1996–1999.

(5) Genom en skrivelse av den 17 oktober 2001 underrättade kommissionen Tyskland om sitt beslut att inleda ett förfarande enligt artikel 88.2 i EG-fördraget avseende de resterande stödåtgärderna.

---

[1] EGT C 301, 21.10.2000, s. 16 och EGT C 32, 5.2.2002, s. 9.
[2] Se fotnot 1.
[3] EGT L 134, 22.5.2002, s. 51.

(6) Kommissionens beslut att utvidga förfarandet offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* ([4]). Kommissionen uppmanade berörda parter att inkomma med sina synpunkter på stödet i fråga.

II **BESKRIVNING AV STÖDET**

(7) Stödmottagaren NHW har sitt säte i Sachsen-Anhalt (Tyskland) som är en stödberättigad region enligt artikel 87.3 a i EG-fördraget. NHW bildades i mars 1996 när dess ägare inom ramen för ett avtal förvärvade tillgångarna från Harzer Werke GmbH, som försatts i konkurs. NHW var verksamt som järngjuteri. Ursprungligen förfogade företaget över två produktionslinjer: sandgjutning och centrifugalgjutning.

(8) Den 24 juli 2000 tvingades NHW att lämna in en konkursansökan. Därefter sålde konkursförvaltaren, med fordringsägarnas tillstånd, den 4 januari 2001 företagets aktier till en ny investerare, ASSET GmbH, för 1 tysk mark.

(9) Tyskland underrättade sedan kommissionen om att ASSET GmbH:s försök att få företaget lönsamt igen misslyckades i juli 2001 och att insolvensförfarandet följaktligen måste fortsätta.

(10) För att gottgöra NHW:s fordringsägare skulle man enligt Tyskland därför nu ha varit tvungen att avyttra tillgångarna inom ramen för det ordinarie insolvensförfarandet. Sandgjutningsverksamheten upphörde den 21 december 2001, och de därmed förbundna tillgångarna såldes. Den centrifugalgjutna produktionen fortsatte under insolvensförfarandet och skulle med fordringsägarnas samtycke säljas av konkursförvaltaren till en ny investerare genom ett avtal om överlåtelse av tillgångarna.

(11) Detta granskningsförfarande omfattar omstruktureringen av NHW mellan 1996 och 1999.

(12) År 1996 upprättades en omstruktureringsplan där det förutsågs att företaget åter skulle bli lönsamt inom tre år. Omstruktureringskostnaderna uppgick till 8 415 864 euro (16,46 miljoner tyska mark). Mot bakgrund av denna plan beviljades NHW stöd till ett belopp av 4 963 110 euro (9,707 miljoner tyska mark) för omstrukturering av företaget mellan 1996 och 1999.

(13) Omstruktureringen skulle finansieras på följande sätt:

Tabell 1

Offentliga bidrag till omstruktureringen

(i tyska mark)

1.	Bidrag (gemensamt initiativ) ([1])	4 402 000
2.	Investeringsstöd ([2])	531 000
3.	WBG ([3])-lån (konsolideringsprogram) ([4])	2 000 000
4.	Lån från LFI ([5]) (konsolideringsprogram) ([6])	744 000
5.	Bidrag från BvS ([7])	2 000 000
	Sammanlagt tyska mark	9 677 000
	EUR	*4 947 771*

([1]) Gemensamt initiativ: Förbättring av den regionala näringsstrukturen, 26:e ramprogrammet (Gemeinschaftsaufgabe: Förderung der regionalen Wirtschaftsstruktur, 26. Rahmenplan).
([2]) Lagen om investeringsstöd (Investitionszulagengesetz).
([3]) Wagnisbeteiligungsgesellschaft.
([4]) Richtlinie zur Förderung von Konsolidierungsbeteiligungen im Mittelstand (Sachsen-Anhalt).
([5]) Landesförderinstitut.
([6]) Konsolidierungsfond des Landes Sachsen-Anhalt.
([7]) Bundesanstalt für Vereinigungsbedingte Sonderaufgaben.

([4]) Se fotnot 1.

Tabell 2

Privata bidrag till omstruktureringen

(i tyska mark)

6.	Kapitaltillskott	500 000
7.	Lån från Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW)	2 750 000
8.	Investeringskredit från Norddeutsche Landesbank (Nord LB)	2 000 000
9.	Hyrköp	1 179 000
10.	Kassaflöde	354 000
	Sammanlagt tyska mark	6 783 000
	EUR	*3 468 093*

Totalt (tabellerna 1 + 2) tyska mark	**16 460 000**
EUR	***8 415 864***

(14) Tyskland angav att åtgärderna 1–4 i tabell 1 har beviljats i enlighet med stödordningar som redan godkänts av kommissionen. Dessa åtgärder ansågs därför ursprungligen utgöra befintligt stöd och bedömdes inte inom ramen för det formella granskningsförfarande som inleddes den 13 juli 2000. Av den anledningen betraktades därför till en början endast åtgärd 5 som ett särskilt omstruktureringsstöd vars förenlighet med den gemensamma marknaden skulle bedömas.

(15) Den 17 oktober 2001 fattade kommissionen beslut 2002/377/EG om detta särskilda stöd på 1 022 584 euro (2 miljoner tyska mark), som bedömdes på grundval av gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter ([5]) från 1994 (nedan kallade ”1994 års riktlinjer”). I detta beslut kom kommissionen till slutsatsen att det särskilda stöd som beviljats för omstrukturering av NHW var oförenligt med den gemensamma marknaden.

(16) I bedömningen räknades inte åtgärderna 7, 8 och 9 i tabell 2 med som privata bidrag, eftersom Tyskland, trots en begäran om att lämna upplysningar i enlighet med artikel 10 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget ([6]), inte inkom med de upplysningar som kommissionen behövde för att avgöra om åtgärderna i fråga beviljats på marknadsmässiga villkor.

(17) Samma dag som kommissionen fattade beslut 2002/377/EG avseende åtgärd 5, beslöt kommissionen även att utvidga det formella granskningsförfarandet enligt artikel 88.2 i EG-fördraget till att omfatta åtgärderna 3 och 4 i tabell 1, som belöpte sig till ett belopp av 1 402 985 euro (2,744 miljoner tyska mark). Dessa åtgärder utgjorde en del av samma omstruktureringspaket som den åtgärd som behandlades i beslut 2002/377/EG. De kunde dock av formella skäl inte inkluderas i den första bedömningen eftersom de antogs vara beviljade enligt godkända stödordningar och därför var att betrakta som befintligt stöd. En åtgärd som utgör befintligt stöd kan inte bedömas separat enligt artikel 88.2, eftersom åtgärderna i princip måste anses som redan godkända.

(18) I beslutet om att utvidga den formella granskningen konstaterade kommissionen att stödet på 1 402 985 euro (2,744 miljoner tyska mark) inte är förenligt med kriterierna för de tidigare godkända stödordningarna och därför i realiteten måste betraktas som särskilt stöd till omstruktureringsplanen och att det, liksom tidigare bedömda särskilda stöd, måste uppfylla undantagsreglerna som gäller vid beviljande av omstruktureringsstöd.

([5]) EGT C 368, 23.12.1994, s. 12.
([6]) EGT L 83, 27.3.1999, s. 1. Förordningen senast ändrad genom 2003 års anslutningsakt.

III TYSKLANDS SYNPUNKTER

(19) Genom en skrivelse av den 14 oktober 2003 lämnade Tyskland in ytterligare uppgifter om de förmodade privata bidragen till omstruktureringen (åtgärderna 7, 8 och 9 i tabell 2). Enligt dessa uppgifter var situationen följande:

a) Åtgärd nr 7 inkluderade en räntesubvention på 2 812 euro (5 500 tyska mark).

b) Åtgärd nr 8 inkluderade en räntesubvention på 8 684 euro (16 985 tyska mark).

c) Åtgärd nr 9 genomfördes aldrig.

IV BEDÖMNING

(20) Enligt artikel 87.1 i EG-fördraget är stöd som ges med hjälp av statliga medel till vissa företag oförenligt med den gemensamma marknaden om det snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen, i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Åtgärder som omfattas av artikel 87.1 i EG-fördraget och inte utgör befintligt stöd är vanligtvis oförenliga med den gemensamma marknaden såvida de inte omfattas av undantagen i artikel 87.2 eller artikel 87.3 i EG-fördraget.

1. Statligt stöd

(21) Kommissionen konstaterar att räntesubventionerna i åtgärderna 7 och 8 i tabell 2 tillsammans uppgår till totalt 11 496 euro och därmed ligger under tröskelvärdet för stöd av mindre betydelse som anges i kommissionens förordning (EG) nr 69/2001 av den 12 januari 2001 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd av mindre betydelse ([7]). Dessa åtgärder behöver därför inte vidare prövas i detta beslut.

(22) Åtgärderna nr 3 och 4 – vilka båda är lån och tillsammans uppgår till 1 402 985 euro – omfattas tvärtemot de tyska uppgifterna inte av befintliga stödordningar. Av de skäl som redan framställts i de ovanstående besluten att inleda förfarandet måste de därför anses vara särskilda stöd för omstruktureringen av NHW.

(23) Lånen är beviljade av Tyskland för att finansiera omstruktureringen av NHW, ett företag i svårigheter. Detta specifika företag beviljades därigenom ekonomiska fördelar som det inte skulle ha fått under marknadsmässiga villkor. Sådana åtgärder riskerar vanligtvis att snedvrida konkurrensen. Mot bakgrund av hjälpens karaktär och det faktum att det förekommer handel mellan staterna på den gemensamma marknaden inom de sektorer där det mottagande företaget är verksamt, omfattas de beviljade ekonomiska medlen av artikel 87.1 i EG-fördraget. Åtgärderna utgör därför stöd.

2. Undantag enligt artikel 87 i EG-fördraget

(24) I artiklarna 87.2 och 87.3 föreskrivs under vilka förutsättningar ett stöd är förenligt med den gemensamma marknaden eller kan anses vara förenligt med den gemensamma marknaden.

(25) De båda lånen beviljades – i likhet med de andra omstruktureringsåtgärder som behandlades i beslut 2002/377/EG – mellan 1996 och 1999 i syfte att finansiera omstruktureringen av NHW. Precis som de tidigare bedömda åtgärderna måste de båda lånen därför bedömas enligt gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter i vilka kommissionen fastställt detaljerade villkor för ett positivt beslut enligt artikel 87.3 c i EG-fördraget. Fastän företaget är lokaliserat i en stödberättigad region skall särskilda stöd till företag i svårigheter bedömas enligt dessa riktlinjer även om hänsyn tas till den regionala utvecklingen. I synnerhet måste resultatet av omstruktureringen vara ett ekonomiskt lönsamt företag som utan att det krävs fortlöpande stöd bidrar till utvecklingen av regionen ([8]).

([7]) EGT L 10, 13.1.2001, s. 30.
([8]) Se punkt 3.2.3 i 1994 års riktlinjer.

(26) Liksom redan klargjorts i beslut 2002/377/EG beviljades mottagaren, enligt de upplysningar som lämnats av Tyskland, allt stöd före offentliggörandet av gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter från 1999 (1999 års riktlinjer). Enligt punkt 7.5 i 1999 års riktlinjer skall därför 1994 års riktlinjer tillämpas på de ifrågavarande åtgärderna ([9]).

(27) Det kan vidare konstateras att åtgärderna är en del av en omstruktureringsplan som redan bedömts av kommissionen i beslut 2002/377/EG.

a) *Återställande av lönsamheten*

(28) Enligt 1994 års riktlinjer skall omstruktureringsplanen leda till att lönsamheten återställs inom rimlig tid. Företaget skall därefter vara i stånd att konkurrera på marknaden av egen kraft.

(29) Redan i beslut 2002/377/EG bedömde kommissionen omstruktureringsstödet mot bakgrund av detta kriterium och kom där fram till att lönsamhetskriteriet i 1994 års riktlinjer inte var uppfyllt eftersom omstruktureringsplanen inte kunde anses vara lämpad att återställa företagets långsiktiga lönsamhet. Slutsatsen baserades på följande faktorer:

a) Den omsättning som förutsågs i planen var för högt beräknad.

b) De allmänna omkostnaderna, som var en av orsakerna till den ursprungliga insolvensen, behandlades inte i tillräcklig utsträckning i planen.

c) Minskningen av personalstyrkan från 203 till 177 anställda räckte inte för att minska personalkostnaderna.

d) Övriga driftskostnader som förutsågs i planen, i synnerhet de höga underhållskostnaderna, var orimligt höga.

(30) De båda lånen beviljades till samma omstrukturering och enligt samma omstruktureringsplan, och kommissionen kan därför bara upprepa den tidigare slutsatsen att planen inte garanterade ett återställande av lönsamheten.

b) *Stödet skall förhindra otillbörlig snedvridning av konkurrensen*

(31) Ett annat villkor som anges i 1994 års riktlinjer är att de negativa följder som stödet har för konkurrensen måste motverkas så långt det är möjligt. Om företaget är verksamt på en marknad med överkapacitet bör detta leda till en minskning av företagets kapacitet.

(32) Det skall i detta sammanhang påpekas att NHW när stödet beviljades ansågs vara ett litet eller medelstort företag, vilket också konstaterats i beslut 2002/377/EG. I enlighet med 1994 års riktlinjer har kommissionen en mindre restriktiv syn i fråga om kapacitetsminskning när omstruktureringsstöd beviljas till små och medelstora företag ([10]).

(33) Eftersom stödet beviljades ett litet företag med mycket liten marknadsandel drar kommissionen slutsatsen att stödet till NHW inte skulle kunna förorsaka någon otillbörlig snedvridning av konkurrensen i den mening som avses i 1994 års riktlinjer.

([9]) EGT C 288, 9.10.1999, s. 2.
([10]) Punkt 3.2.4 i riktlinjerna.

c) *Stödets proportion till kostnaderna för och fördelarna med omstruktureringen*

(34) Enligt 1994 års riktlinjer måste stödet inskränkas till vad som är absolut nödvändigt.

(35) I beslut 2002/377/EG drog kommissionen slutsatsen att proportionalitetskravet inte uppfyllts i två hänseenden.

(36) För det första måste mottagaren av ett stöd på grund av proportionalitetskraven bidra med ett avsevärt belopp till omstruktureringskostnaderna med egna medel eller med externa medel till marknadsmässiga priser. Av tillgänglig information framgår att investeraren faktiskt bidragit med ett belopp på 0,5 miljoner tyska mark. Eftersom några ytterligare upplysningar om betingelserna för hyrköpet (åtgärd 9 i tabell 2) inte lämnats under granskningsförfarandet var kommissionen inte i stånd att bedöma om det rörde sig om ett bidrag på marknadsmässiga villkor. Oaktat detta betraktades värderingen av hyrköpet såsom ovidkommande för bedömningen av huruvida stödmottagarens bidrag var avsevärt.

(37) Därutöver kunde de övriga bidragen inte betraktas som bidrag från stödmottagaren. Eftersom någon ytterligare information om KfW-lånet (åtgärd 7 i tabell 2), trots upplysningsföreläggandet, inte överlämnades var kommissionen ur stånd att bedöma om huruvida det rörde sig om bidrag till marknadsmässiga villkor. Samma argumentation gäller lånet från NordLB (åtgärd 8 i tabell 2). Kassaflödet (åtgärd 10 i tabell 2) kunde inte betraktas som bidrag från stödmottagaren. Kassaflödet kommer till största delen från tidigare statliga stödutbetalningar. Dessutom hade något kassaflöde år 1996, vid den tidpunkt när omstruktureringsplanen utarbetades, ännu inte genererats och var därför ovisst.

(38) Därför kunde dessa bidrag inte anses som bidrag från stödmottagaren och följaktligen inte beaktas vid bedömningen av stödets proportionalitet. Sålunda uppgick omstruktureringskostnaderna till 16,49 miljoner tyska mark, varav statliga instanser bidrog med 9,707 miljoner tyska mark, dvs. 58,9 %, och investeraren med 1,679 miljoner tyska mark, dvs. 10,2 % (eller möjligen endast med 0,5 miljoner tyska mark, dvs. 3 %). Med hänsyn till detta sakförhållande drog kommissionen slutsatsen att stödmottagarens bidrag inte kunde anses vara avsevärt i den mening som avses i 1994 års riktlinjer.

(39) Enligt de senaste uppgifterna från Tyskland genomfördes aldrig åtgärd nr 9 i tabell 2. Tvärtemot förklaringarna och konstaterandena i beslut 2002/377/EG lämnades inte något bidrag av denna storlek till omstruktureringen.

(40) Enligt de senaste uppgifterna refinansierades åtgärderna 7 och 8, uppgående till 2 428 636 euro (4,75 miljoner tyska mark), med offentliga medel och omfattar räntesubventioner på 11 496 euro. Åtgärder som på detta sätt är kopplade till offentliga bidrag kan inte betraktas som privata bidrag.

(41) Till följd av detta fanns det, med hänsyn till den senaste informationen, t.o.m. starkare skäl att inte betrakta stödmottagarens bidrag såsom varande avsevärt i den mening som avses i 1994 års riktlinjer.

(42) För det andra framgår det, enligt 1994 års riktlinjer, vidare av proportionalitetskraven att investeringar endast får gynnas med stöd i den mån de krävs för omstruktureringen. Annars begränsas stöden till det strikta minimum som föreskrivs. I beslutet att inleda ett förfarande betvivlade kommissionen att stödet var begränsat till det strikta minimum som krävdes, eftersom företaget under omstruktureringen förvärvat en 20-procentig andel i Eisenguss Torgelow GmbH. Eftersom någon information om bakgrunden till detta andelsförvärv inte lämnades, trots upplysningsföreläggandet, var kommissionen ur stånd att bedöma om detta köp var nödvändigt för omstruktureringen 1996. Kommissionen konstaterade därför i beslut 2002/377/EG att stödet inte var begränsat till ett strikt minimum. Denna bedömning kan inom ramen för detta beslut inte annat än bekräftas.

V **SLUTSATSER**

(43) Mot bakgrund av det ovan anförda kan det konstateras att de stöd som beviljats NHW för det första inte uppfyller proportionalitetskraven och för det andra inte var kopplade till en bärkraftig omstruktureringsplan som efter omstruktureringen skulle ha gjort företaget i stånd att med egna medel klara konkurrensen. Kommissionen drar därför slutsatsen att stödet inte uppfyller de villkor som anges i 1994 års riktlinjer om undsättning och omstrukturering och följaktligen inte är förenligt med den gemensamma marknaden.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Det statliga stöd på 1 402 985 euro som Tyskland har beviljat Neue Harzer Werke GmbH i form av lån från Wagnisbeteiligungsgesellschaft och Landesförderinstitut är oförenligt med den gemensamma marknaden.

Artikel 2

1. Tyskland skall vidta alla de åtgärder som är nödvändiga för att från stödmottagaren återkräva det stöd som avses i artikel 1 och som olagligen redan utbetalats till denne.

2. Återkravet skall ske utan dröjsmål och i enlighet med förfarandena i nationell lagstiftning, förutsatt att dessa förfaranden gör det möjligt att omedelbart och effektivt verkställa detta beslut. Det stöd som skall återkrävas skall innefatta ränta som löper från den dag stödet stod till stödmottagarnas förfogande till den dag det har återbetalats. Räntan skall beräknas utifrån den referensränta som används vid beräkningen av bidragsekvivalenten inom ramen för regionalstöd.

Artikel 3

Tyskland skall inom två månader från delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om vilka åtgärder som har vidtagits för att följa beslutet.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till Förbundsrepubliken Tyskland.

Utfärdat i Bryssel den 10 december 2003.

På kommissionens vägnar

Mario MONTI

Ledamot av kommissionen